

NTL NAV
Størst og tydeligst i Nav

NTL NAV krever opplæring om avvergingsplikten i NAV

I starten av dette året har det vært flere drapssaker som følge av vold i nære relasjoner. I sitt prinsipp- og handlingsprogram har NTL NAV slått fast at vi vil arbeide for kunnskapsbasert oppfølging i NAV av personer som har vært utsatt for vold i nære relasjoner eller overgrep, gjennom opplæring i tematikken for NAV-ansatte. En fordypningsmodul til veiledningsplattformen om dette kommer sommeren 2024, men NTL NAV finner det problematisk at opplæringen ikke er obligatorisk.

Vold i nære relasjoner rammer så mange at det regnes som et samfunns- og folkehelseproblem i Norge. NAVs brukere er overrepresentert. Få veiledere i NAV er likevel klar over egen avvergingsplikt eller NAVs rutiner opp mot denne. Dette er en plikt etter straffelovens § 196. Å unnlate å avverge kan i verste fall føre til bøter eller inntil 1 år i fengsel for veilederen, og fare for liv og helse for brukeren. Til tross for dette er det ingen krav om at førstelinjen i NAV får god nok opplæring til å gjøre en forsvarlig jobb i tråd med norsk lov, slik at brukeren både får god oppfølging mot arbeid, samtidig som viktige hensyn når det gjelder liv og helse er ivaretatt.

For de fleste voldsutsatte som er i kontakt med NAV, vil volden komme i tillegg til andre forhold som gjør livssituasjonen vanskelig. Dette vil gjøre brukeren ekstra sårbar, og veilederens ansvar når det gjelder avvergingsplikten desto større. Risikoen for overgrep er ekstra stor i situasjoner der brukeren er økonomisk eller på annen måte avhengige av voldsutøveren. Dette kan gjøre den utsatte mindre i stand til å beskytte seg selv og/eller komme seg bort, og risikoen for å bli utsatt for vold øker. Slik som det er nå forventes NAV-veilederen å kunne følge opp disse komplekse sakene i tråd med avvergingsplikten uten opplæring. Dette er alvorlig, da det var registrert tidligere partnervold i 70% av partnerdrapene. Forskning (MANREPORT - IPV) viser at i flertallet av drapene har både offer og gjerningsperson vært i kontakt med hjelpeapparatet før drapet, samtidig som andelen partnerdrap der identifisert risiko hadde blitt videreformidlet til andre instanser kun ligger på ca 20%.

Manglende krav om opplæring er også alvorlig for NAVs samfunnsoppdrag. Volden kan gi store og langvarige konsekvenser for fullføring av utdanning og deltakelse i arbeidslivet. Jo tidligere man får hjelp, jo større er muligheten for å bedre arbeidsevnen. Men det blir vanskelig å gjøre en god behovsvurdering, vurdere tiltak og gi riktig bistand, når mange veiledere ikke har fått opplæring i kartlegging av om brukeren har opplevd eller lever med vold.

Plikten til å ivareta avvergingsplikten berører alle ansatte i NAV som møter brukere, uavhengig av ansettelsesforhold eller lovverk som regulerer arbeidet. NTL NAV vil derfor jobbe for:

at fordypningsmodulen til veiledningsplattformen om vold i nære relasjoner og konsekvenser for arbeid blir obligatorisk for alle NAV-ansatte med direkte brukerkontakt.

at NAV-ansatte får mulighet til å drøfte konkrete enkeltsaker med fagpersoner som har dybdekompetanse slik at det blir lettere å vurdere om man har avvergingsplikt eller ikke, og hva man bør gjøre for å oppfylle avvergingsplikten.